

สภาพและปัญหาการพัฒนาลัทธิสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
ของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

นางสาววราภรณ์ บางเลี้ยง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535

ISBN 974-581-445-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018185

i 14549700

STATE AND PROBLEMS OF CURRICULUM DEVELOPMENT
RELEVANT TO THE LOCAL NEEDS OF OFFICES UNDER THE JURISDICTION
OF THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION

Miss Waraporn Banglieng

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University

1992

ISBN 974-581-445-8

วราภรณ์ บางเลี้ยง : สภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของ
ท้องถิ่นของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (STATE AND
PROBLEMS OF CURRICULUM DEVELOPMENT RELEVANT TO THE LOCAL NEEDS OF
OFFICES UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY
EDUCATION COMMISSION) อ.ที่ปรึกษา : อ.สวัสดิ์ จงกล, 246 หน้า.

ISBN 974-581-445-8

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานการพัฒนาหลักสูตรประถม-
ศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นของ
หน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด จำนวน 73 จังหวัด
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จำนวน 286 แห่ง โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 400 โรงเรียน
เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม

ผลการวิจัย ปรากฏดังนี้

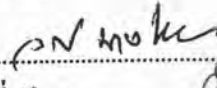
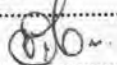
การศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร พบว่า ทุกหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถม
ศึกษาแห่งชาติ มีการดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรในเนื้อหาที่ตรงกัน และมีการ
ดำเนินการเกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อที่จะนำไปสู่การนำหลักสูตรไปใช้มากกว่าจะเป็นการวิเคราะห์
หลักสูตรเพื่อที่จะปรับให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น พบว่า มีการดำเนินงานในลักษณะ
ของการถ่ายทอดความรู้จากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ลงไปตามลำดับจนถึง
โรงเรียน กลุ่มประสบการณ์ที่ปรับให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นส่วนใหญ่ได้แก่ กลุ่มการงาน
และพื้นฐานอาชีพ ซึ่งเป็นการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร

การบริหารการใช้หลักสูตร พบว่า มีการปฏิบัติงานที่รองรับกันมาเป็นลำดับในเรื่องของการจัด
อบรม และการส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตร และ
การนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร

ปัญหาในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ได้แก่
ทักษะในการพัฒนาหลักสูตรของบุคลากรที่เกี่ยวข้องและแหล่งความรู้

ภาควิชา ..... บริหารการศึกษา
สาขาวิชา ..... นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C342745 : MAJOR SUPERVISION AND CURRICULUM DEVELOPMENT

KEY WORD : CURRICULUM DEVELOPMENT/ELEMENTARY SCHOOL CURRICULUM B.E. 2521
(REVISED B.E. 2533)

WARAPORN BANGLIENG : STATE AND PROBLEMS OF CURRICULUM DEVELOPMENT
RELEVANT TO THE LOCAL NEEDS OF OFFICES UNDER THE JURISDICTION OF THE
OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION. THESIS ADVISOR :
SWAT CHONGKOL, 246 pp. ISBN 974-581-445-8

The purpose of this research was to study situations and problems concerning the execution of elementary school curriculum B.E. 2521 (Revised B.E. 2533) to suit local needs and situations conducted by subsidiary units under the jurisdiction of the Office of the National Primary Education Commission. Research population and samples were the Office of the National Primary Education Commission, 73 offices of provincial primary education, 286 offices of district primary education, and 400 primary schools. Questionnaire was used as research instrument. Frequency count and percentage were used for data analysis.

Research findings were as follows

1) Curriculum studies and analysis. It was found that all subsidiary units under the jurisdiction of the Office of the National Primary Education Commission carried out curriculum studies with a view to clarify themselves about curriculum direction as well as conducted curriculum analysis to upgrade effectiveness curriculum utilization rather than for curriculum modification to suit local situations and needs.

2) Curriculum development to suit local situations and needs. It was found that the majority of subsidiary units carried out this function mostly similar to the instruction given by the Office of the National Primary Education Commission. The learning experience area widely modified to suit local situations and needs was the work experience area by diversifying instructional activities/co-curricular activities.

3) Administration of curriculum implementation. It was found that most subsidiary units organized meetings/workshops and sending teachers/responsible personnel to undergo training concerning curriculum implementation. The other measures were informing public about the current curriculum and supervision/following up curriculum implementation.

4) Identified problems. It was found that problems mostly found was responsible personnel's inadequate skills for curriculum development as well as scarcity of local resources for assisting effective curriculum development.

ภาควิชา.....บริหารการศึกษา.....
สาขาวิชา.....นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร.....
ปีการศึกษา.....2534.....

ลายมือชื่อนิติต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาของ อาจารย์สวัสดิ์ จงกล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำ ปรึกษา และข้อคิดเห็นในการวิจัย ด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรยอด และ อาจารย์ ดร.ใจทิพย์ เขียวรัตนพงษ์ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณา ตรวจสอบเครื่องมือ ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จนกระทั่งได้เครื่องมือวิจัยที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ตลอดจน อาจารย์บัญชา แสนทวี ที่กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัยเสมอมา

ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถามด้วยดี และส่งกลับคืนมาอย่างรวดเร็ว และในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยบางส่วนจากบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบคุณมา ณ ที่นี้

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับการสนับสนุนด้านทุนทรัพย์และกำลังใจจาก คุณพ่อ คุณแม่ และพี่ ๆ ทุกคน นอกจากนี้ยังได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจาก หลาน ๆ และเพื่อน ๆ นิสิตสาขา นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร รุ่นที่ 28 ผู้วิจัยรู้สึกขอบคุณในความกรุณาของทุกท่านที่กล่าวมานี้

วรากรณ์ บางเลียง

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	7
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	7
วิธีดำเนินการวิจัย	8
การนำเสนอผลการวิจัย	11
2. ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
ความหมายของหลักสูตร	13
องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร	13
ความสำคัญของหลักสูตร	15
การพัฒนาหลักสูตร	17
กระบวนการพัฒนาหลักสูตร	21
ความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพและ ความต้องการของท้องถิ่น	25
ขอบเขตของการพัฒนาหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น	31
บทบาทของหน่วยงานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ต่อการพัฒนาหลักสูตร	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39

บทที่	หน้า
3. วิธีดำเนินการวิจัย	41
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	41
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	41
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	42
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	42
การเก็บรวบรวมข้อมูล	43
การวิเคราะห์ข้อมูล	45
4. การวิเคราะห์ข้อมูล	46
ข้อมูลจากแบบสอบถาม	
ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม	48
ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และการบริหาร การใช้ หลักสูตร	57
ตอนที่ 3 ปัญหาการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น .	135
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	146
สรุปผลการวิจัย	148
อภิปรายผลการวิจัย	155
ข้อเสนอแนะ	165
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	166
รายการอ้างอิง	167
ภาคผนวก	170
ประวัติผู้เขียน	246

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน	44
2	สถานภาพของศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ	48
3	สถานภาพของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ	50
4	สถานภาพของผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการโรงเรียน และครูผู้สอน ป.1 ..	53
5	การศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรของศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติ	57
6	การศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด	63
7	การศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษา อำเภอ/กิ่งอำเภอ	66
8	การศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรของผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการโรงเรียน และครูผู้สอน ป.1	69
9	การพัฒนาหลักสูตรของศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ	73
10	การพัฒนาหลักสูตรของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด	85
11	การพัฒนาหลักสูตรของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ	90
12	การพัฒนาหลักสูตรของผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการโรงเรียน และครูผู้สอน ป.1	96
13	การบริหารการใช้หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ของศึกษานิเทศก์ สำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ	105
14	การบริหารการใช้หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ของศึกษานิเทศก์ สำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัด	114
15	การบริหารการใช้หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ของศึกษานิเทศก์ สำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ	120

ตารางที่	หน้า
16	การบริหารการใช้หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ของผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการโรงเรียน และครูผู้สอน ป.1 125
17	ปัญหาการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นของศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 135
18	ปัญหาการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด 139
19	ปัญหาการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ 141
20	ปัญหาการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ของผู้บริหาร โรงเรียน ครูวิชาการโรงเรียน และครูผู้สอน ป.1 143